

משפטים (447)

קיימת אותה קנאות גם כשעוסק הוא במצוות ובמעשים טובים, או שמא היא רק בשברים הנוגעים למעשה הזולת. *ספר "ילקוט מאיש לרעהו"*

אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונגה המפה רק שבתו יתן ורפא ירפא (כא.יט)
אדם שחולה מה יעשה ויתרפא, ישפיל וימעט עצמו. יתחזק בשמירת שבת: "שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא" (שבת יב). יתן צדקה, "צדקה תציל מוות" (משלי י. ב) דבר זה מרומז בפסוק: "רק שבתו יתן": "רק", מעט עצמך (אך רק מיעוטא), "שבתו" שבת, "יתן" צדקה. ואז "ירפא ירפא". כתוב בספרים הקדושים: "משה ידבר והאלוקים יענו בקול" משה הוא ר"ת שבת היא מלזעוק, דהיינו שהאדם זועק "שבת" אז: "האלוקים יענו בקול", קול ר"ת: ורפואה קרובה לבוא. *ספר "להתעורר באהבתך"*

כל אלמנה ויתום לא תענון: אם ענה תענה אתו פי אם צעק יצעק אלי שמע אשמע (כב.כא. כב)
כל הביטויים בפסוק זה כפולים: ענה תענה, צעוק יצעק, שמוע אשמע. כי המענה יתום או אלמנה, גורם להם סבל כפול: מלבד העינוי הנוכחי, הם נזכרים גם באובדנם הישן וחיים אותו מחדש, למשל, היתום חושב בלבד, שאילו היה כאן אביו, לא היו מתייחסים אליו כך. ולכן רומזת התורה בכפל המילים. *ע"פ אלשיך*

כל אלמנה ויתום לא תענון: אם ענה תענה אתו פי אם צעק יצעק אלי שמע אשמע צעקתו (כב.כא. כב)
התקשו המפרשים, מה פשר דברי הכתוב "פי אם צעק יצעק אלי"? יש לומר הפסוק זה רומז לדברי חז"ל (ב"ב טז): אמר ר' לוי: שטן ופנינה לשם שמים נתכוונו... פנינה דכתיב: (שמואל א-א, ו) "וכעסתה צרתה גם כעס בעבור הרעימה". ולכאורה יפלא, אם אכן פנינה התכוונה לשם שמים, שציערה את חנה כדי לגרום לה לצעוק ולהתפלל אל ה', מדוע נענשה פנינה שמתו בניה, כפי שדרשו רבותינו (בפסיקתא רבתי פרק מג) על הפסוק בשירת חנה (שם ב, ה) "עד עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אומללה": "עקרה ילדה שבעה" זו חנה, "ורבת בנים אומללה" זו פנינה. מוכח מכאן, שאסור לצער איש מישראל אף אם כוונת המצער לשם שמים, כדי לגרום לו לצעוק ולבקש מהש"ת. עניין זה נרמז בתורה באומרו: "כל אלמנה ויתום לא תענון", ואף אם כוונתם בעינוי זה לשם שמים "פי אם צעק יצעק אלי", היינו שמטרתם הוא רק כדי

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (כא.א)
כותב על כך רש"י: ואלה, מוסיף על הראשונים; מה הראשונים מסיני, אף אלו מסיני. כלומר, מו"ו החיבור שלפני המילה "אלה", אנו למדים, שכשם שהדברים שבסוף הפרשה הקודמת נאמרו בסיני, כך גם המשפטים שבפרשה זו נאמרו בסיני. ומחדד את הדברים בעל חידושי הרי"ם, כך: פרשת משפטים עוסקת בחלק ה"משפט", שהוא החלק השכלי שבתורה; ולכן ראתה התורה להדגיש ביחס לפרשה זו, שלמרות שהיא מבטאת את החלק השכלי, מקורה אינו בהיגיון בעלמא, אלא גם דברים אלה יסודם בסיני מפי הקב"ה. וזהו "מה הראשונים מסיני, אף אלו מסיני. ובכך מיישב חידושי הרי"ם שאלה על רש"י בהמשך: על המלים "אשר תשים לפניהם" מבאר רש"י, לא תעלה על דעתך לומר, אשנה להם הפרק וההלכה... ואיני מטריח עצמי להבינם טעמי הדבר ופירושו, דהיינו, אומר הקב"ה למשה, שלא יחשוב בלבו ללמד את בני ישראל את המצוות לבד ללא טעמיהם, אלא עליו לומר להם את הטעם; ולכאורה, איזו הוה אמינא הייתה למשה למנוע מבני ישראל את ידיעת הטעמים, ומדוע בכלל היה מעלה בדעתו לחשוב כך? ולפי האמור לעיל, העניין מובן היטב, משה העלה בדעתו, שאולי בחלק זה של ה"משפט" שבתורה, עדיף לא ללמד את הטעמים, כי עיסוק בטעם מדגיש את החלק השכלי וההיגיוני, והדבר עלול לחזק את הטעות, שמקור הדברים בהיגיון ולא בציווי מסיני. לכן הוצרך הקב"ה לומר למשה, שבכל זאת כן ילמדם את הטעמים.

ורצע אדניו את אָזְנוֹ בַּמְרִצֵּעַ (כא.ו)
אזנו הימנית או אינו אלא של שמאל, תלמוד לומר אזן אזן לגז"ר וכו' (רש"י). וקשה מהו ההוה אמינא שהיא של שמאל, והלא כל המצוות סתם בתורה הן בימין כידוע. ונראה דאיתא במדרש שיר השירים עה"פ "ישקני מנשיקות פיהו", דבשעת מתן תורה היה הדיבור יוצא מימנו של הקב"ה לשמאלן של ישראל. והנה הביא רש"י שהעבד נרצע משום ששמעה אזנו לא תגנוב. והלא את הדיבור הזה שמעה אזנו השמאלית, ולכן הוה אמינא דשמאלית תרצע, לכן צריכין גזירה שוה ללמד על האזן הימנית שתרצע. *ספר "מקח טוב"*

וכי יזד איש על רעהו להקרוגו בערמה מעם מןבחי תקחנו למות (כא. יד)
דרש רבי אליעזר דוד גרינוולד אב"ד סאטמר: כשיגיע אליך אדם לקנא את קנאת ה' על מעשי השני, מהיכן תדע אם קנאות זה היא מצד הקדושה או חלילה להיפך? ותשובה היא: "מעם מןבחי תקחנו", שתדבוק, האם

לגרום לו לצעוק לה'. לשון "כי אם" ממשמעותה רק, כמו "אין זה כי אם בית אלוקים" (בראשית כח, יז).
רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

אם פָּסַף תִּלְוָה אֶת עַמִּי אֶת הָעַנִּי עִמָּךְ (כ.ב.כד)

כתב הרמב"ם (פ"ב מהלכות מלווה ולווה ה"ז): אסור לאדם להלוות מעות בלא עדים, ואפילו לתלמיד חכם... והמלווה בשטר משוכב יותר. וכל המלווה בלא עדים עובר משום ולפני עור לא תתן מכשול וגורם קללה לעצמו. לעומת זאת, מצוות צדקה דרכה להיעשות בסתר. וכך מובא בשולחן ערוך (יו"ד סי' רמ"ט, ח'): שידוע הנותן למי נותן, ולא ידע העני ממי לוקח, כגון גדולי החכמים שהיו הולכים בסתר ומשליכים המעות בפתחי העניים. רמז לדבר: "אם פָּסַף תִּלְוָה", ההלוואה צריכה להיעשות "אֶת הָעַנִּי", שיהיו עדים למעשה ההלוואה. אבל "אֶת הָעַנִּי", מצוות צדקה לעניים, צריך שתיעשה "עִמָּךְ", בצנעה ובסתר. **ספר "ומתוך האור"**

לֹא תִבְשַׁל גְּדֵי בְּחֶלֶב אָמוּ (כג, יט)

כתב רבינו בחיי וז"ל: ועל דרך הפשט, טעם המצוה הזאת לפי שהוא מטמטם את הלב, שהרי החלב נעשה מן הדם, והדם מזוג רע ומוליד אכזריות. ואחד מטעמי האיסור שבו שאינו מקבל שינוי והתפעלות בגוף כשאר הדברים הנאכלים, ולכך טבעו הרע נשאר בתוכו מבלי שינוי. ואף על פי שנסתנה עכשיו מדם לחלב וקיבל שינוי והתפעלות שהועתק לדבר אחר, מכל מקום כשחוזר ומערבו עם הבשר, הרי חוזר לכח הדם וטבעו הראשון כבתחלה, ובהתערבם יחד מטמטם הלב ומוליד גסות ותכונה רעה בנפש האוכל.

רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

אֶת מִסְפֵּר יְמֵיךְ אֲמַלֵּא (כג, כו)

אמרו חז"ל (קדושין לח) מלמד שהקב"ה יושב וממלא שנותיהם של צדיקים שיהיו בדיוק באותו חודש. צריך ביאור מהי החשיבות הגדולה שהקב"ה צריך לשבת ולמלאות שנותיהם של צדיקים שיהיו בדיוק באותו חודש שנולדו ובאותו יום שנולדו? נראה לבאר עפ"י מה שאמרו (מגילה יג): תנא כיון שנפל פור בחודש אדר שמח (המזן) שמחה גדולה, אמר נפל לי פור בירח שמת בו משה, ולא היה יודע שבז' באדר מת ובז' באדר נולד. נמצא שיום פטירת הצדיק, משפיע מזל רע לכל החודש, ולולי שגם הלידה היתה באותו תאריך, היה מקום להמן לשמוח שמחה גדולה, שבאמת חודש זה מזל רע לישראל. לכן הקב"ה יושב וממלא שנותיהם של הצדיקים שהפטירה והלידה יהיו בדיוק באותו תאריך.

ספר "אוצרות התורה"

וּמִרְאָה פְּבוֹד ה' פָּאֵשׁ אֲכָלֶת (כד, יז)

כאשר אדם מישראל רוצה לדעת, אם אמנם הוא עושה נחת רוח להשם יתברך בעבודתו ואם באמת הנהו מרבה כבוד שמים, הרי הסימן המובהק לכך הוא, כשהוא מרגיש בקרבו התלהבות ולהט אש לעבודת השם. שכן אם נותנים לו מן השמים התלהבות, התעוררות ותשוקה

לעבודת השם הרי זו הוכחה שעבודתו מקובלת. **"וּמִרְאָה פְּבוֹד ה' "**, המבחן לאדם, אם אמנם הוא רואה את כבוד ד' בעבודתו, הוא **"פָּאֵשׁ אֲכָלֶת"**, אם הוא מרגיש בקרבו תשוקה לזהות כאש לעבודת השם, אבל אם הוא צונן ושווה נפש, הרי זה סימן שעבודתו רחוקה מלהיות לרצון. **ספר "מענינה של תורה בשם קדושת לוי"**

הלכה: מקום ההדלקה: מצוה להדליק את הנרות סמוך לשולחנו שסועד עליו בליל שבת, כדי שיקדש ויאכל לאורם, וזהו בכלל עונג שבת. ועיקר מצות הדלקת הנרות בערב שבת היא בחדר שאוכלים בו, ומעיקר הדין אין חיוב להדליק בשאר חדרי הבית. ומכל מקום אם ירצה הבעל להדליק הנר בחדר השינה רשאי, ותבוא עליו ברכה, אבל אינו רשאי לברך.

ילקוט יוסף שבת א'

פתגם: אמונה היא לדעת שגם כשלא מבינים, לא הולכים לכד.
פתגם חסידי

חקירה: מעשה קנין: הקונה עושה מעשה שמוכיח שהוא הבעלים (הוראת בעלות), או מעשה שמכניס את החפץ לרשות (הכנסה לרשות). (רוח אליהו ד לגבי כל הקניינים, ובעיקר לגבי הגנבה, משיכה, חצר וחזקה).

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: נפילה

חסיד אחד בא אל הרבי ואמר לו: רבי, אני נופל שוב ושוב. כל פעם נדמה לי שאני כבר עומד ואז שוב נופל. אמר לו הרבי: אמור לי, כשילד קטן לומד ללכת כמה פעמים הוא נופל? ענה החסיד: הרבה. חייך הרבי ואמר: ואם כן, למה אתה מתפלל על עצמך שאתה הולך? מי שנופל וקם, סימן שהוא בדרך. מי שלא נופל כלל, כנראה שכבר הפסיק ללכת. ויצא החסיד מחוזק, כי הבין שגם הנפילה יכולה להיות חלק מן העלייה. **סיפור חסידי**

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה: יוסף דוד בן ליאל, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרצדס, הדסה אסתר בת רחל בחאל קטי, פטריק יהודה בן גדליה קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלום, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אזיזה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג. **זיווג הגון:** שרה זסוזן אנדרה בת דומיניק רינה, יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה. **הצלחה רבה בכל:** נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזיל לאוני. **לעילוי נשמת:** קלוד שלמה בן ז'רמן רבקה, ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסטרייה כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מזל ארסה בת גבי ז'רגונה, אברהם בן אסתר, יהודה יוסף בן רחל.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr